

משבר

ובסוף

קרוב לדאי שהקינרם הציוני המיו יתכנס הקיץ. הניעה השעה למפול רציני בשאלות הקונגרס הקרוב, אשר לא היה אולי כמותו להכרעה רבתי תוצאות. עלינו להעריך ולסכם את כל הסימטאות המשותפות באויר, אשר כל איש דורש אותם כמין חומר לפי דאות עיניו.

סימן מובהק למצב הקיים: שנויי התפיסה המשמשים בסיס להערכה לאנשי איי מעבר מזה ולאנשי הגולה מעבר מזה.

רגילים אנו כאן להרבות בחלונה על היות הגולה מורחקת תיק פרסה מראותיה האמתיות של ארץ ישראל, על היותה מפורשת מתרדה סתוהה על הפרובלימות החיוניות שלנו. מאידך ניסא נוהגים ציוני-הגולה, לאחר שעשו קצת באיי אנכ תיור, להרחיב את דבורם על צמצום האופק של בני איי ועל הקשחת הלכ מלהבין את החומרות המרובות, שהפעולה הציונית נהקחה בהן בתפוצות הנילה. מה רובצת תהום הניתנת, אמנם, להפחד בעצם ההויה הנלוותה, אולם היא עומדת להסיט עלינו שואה. הסכנה הצפונה עלולה להתרחב לאין שיעור, אם לא נעמידנה לנוכח עינינו בכל מערומיה ואם נתן לו לשימוש בסימטאות ידועה לעורר את הרושם באינו, שני הצדדים מתכור נים לדבר אחר, בה בשעה שכל אחד מהם תוך כדי שיחה יותר מעמיקה מנדה, שהוכנסו כאן שני דברים שונים זה מזה תחת כנפי סימטא אחת, בכדי להניע לירי השאלות הנרעניות של הקונגרס, הננו מתכוונים בזה לברר שתי סימטאות מעין אלה: המשבר והבסוס.

אם נשאל בא כוח של הפועלים, דימוקרט כורגני ובא כוח של הסתדר רוח בעלי הבתים על סבות המשבר, נוכח בודאי לשמוע תשובות שונות: האחד יראה את התקלה היסודית בקוצר ידה של ההסתדרות הציונית בהקלמת התומר האנושי היקר, שנכנס עם העליה הרביעית: השני ימצא את הפנס העיקרי בהתנפחותו המופרזת של נלי-העליה, שהארץ לא היתה מוכשרת לקבלה. אולם בעומקם של חיכוקי הדעות האלה מונחת תפיסה יסודית משותפת: איי זו — העליה לתוכה הופחתה, היציאה נחבנה, מסחובבים בה אלפים של מחוסרי עבודה, זה שנים מספר כמעט שלא נעשתה בה יציאה חשובה ואין חכנית בנין בה היקף רחב, יש אמנם, לתוסף, כי בין יהודי הגולה הולכת ומסתמנת עיסות ידועה, מה שנוצר אחריו פתיחה הכנסות הקרנות, שאין כל התאם ביניהן ובין צרכי הבנין, אולם נקודת-הכובד המרכזית נראית בקשיים הכלליים.

אין אנו מתכוונים לומר, כי התפיסה הזו היא זרה לכל החוגים שבציוניות הגלויות וביחוד למפלגות העבודה. אולם אין להטיל פקפוק, כי החוגים האקטיביים של ציוני-הגולה מבקשים את מקור התורמה במקומות אחרים, בעוד שהסכות המנויות לעיל אינן בעיניהם אלא סימני לוי. תפיסתם היסודית של אלה אומרת, כי בקרב חוגים הרחבים של יהדות הגולה, עד כמה שהיא מעונינת בציונות, מספקים אם מתוך האמצעים הכספיים שנאספו בו בשביל בנין הארץ הוצאה

מדת התועלת שהיתה נדרר האפשרות. מרבים לדבר — כל אחד בתוספת הפירוש המפלגתי שלו — על אי משקיהם של הפועלים, על חוסר הרניפאביליות של הקבוצות, על הגר-ענותי של המשביר וסויב; מרבים על רסיונה של ההנהלה הציונית, על עמית דתן של הקרנות ברשות עצמן, על כשלונה של הקבלנות ולשם הוכחה מזכירים את עוונותיה של קהילת ציון או חכרה, מנורי, ובכך: משבר של אימון! ומשום שאין אימון ל-*efficiency* של ההנהלה שבאיי — הכנסות הקרנות הלאומיות לא רק שאינן עורות אלא גם פוחחות ובכלל זה באנו המשבר הכלכלי בארץ.

עינינו הרואות, שאין והשקפות האדה עומדות זו לנגדי זו בקו הניגוד המהולט, כי שתיהן מדגישות את זיקת הנומליין שבין המשבר ובין מיעוט החכר נסוח של הקרנות הלאומיות. עצם החכרל הוא בנקודת הסוציא והחלוקה של כיכר המשקל המונה בסבך הפרובלימות-ציוני הנוכה נמצאים בעיקר תחת השפעתם של שני רשמים: הקושי ההולך ומח-מיר שבאסיפת הכספים והקובלנה כלפי איי, שמטחים בראשוראשונה, היודרים והנשמעת מתוך מכתביהם של אנשי איי לקרוביהם בנוכה. ציוני איי נמצאים תחת הרושם הבלתי האמצעי של כל הפתרחש לנגד עיניהם וחוסר העבודה והיציאה הם לדידויהו דברים שבהכרע.

אי הסוציא באיי עונים מה אחר, כי איי זיקה לתוספת כספים. יש שמעמידים כשורה ראשונה את הקרנות הלאומיות ובשורה שניה את הרכוש הפרטי ויש ההופכים את הסדר, אולם כנולה הוכחים ומתריבים הקולות הדור-שים קורם כל שנוי ערכין באיי, שכלי עדין אין לצפות לתכונות ההצלחה של רכישת כספים. סימטתם של אלה קרויה, בסוסי, קונסולידציה.

לא רק מנקודת הסתכלות אייית כי אם מנקודת הסתכלות של טריטור-לוגיה ציונית שכיחה חייבים אנו להסוות במהרה את זכר המלה הזאת. זה מקרוב היתה לנו הקונסולידציה מושג ברור ומסוים האומר, כי הישובים ההקלאיים של ההסי הציונית צריכים לקבל את הקצינם במלואו, בכדי שיוזינו כהלכה להיות בחינת חי הנזשא את עצמו. צדקת הקונסולידציה במשמעותה זו הוא למעלה מכל פירכא וכל ציוני רוצה בה. הויכוח נפתח רק בשאלה האם יש להבטיק במשך שנים מספר כל פעולה ישובית עד לאחר ביסוס המוגמר של הישובים הקיימים או שביסוס הקיים ויסוד נקודות חדשות צריכים להעשות בעת ובעונה אחת. והנה אירע שמושג הבסוס הסיג את הנבול ונכנס בתחום שאינו שלו. מדרבים על ביסוסם של משקי הפועלים ומתכוונים לסולל-גונה, מדגישים כי לא רק משקי הפועלים הם טעונים ביסוס אלא גם המשק הפרטי וכוללים את שניהם במושג אחר, ויש המכניסים תחת כנפי המושג של "ביסוס" גם את הדרושה לשעבר את הקרנות הציוניות להנהלה הציונית או את התביעה לבידור היהסי שבין ההסתדרות העובד-דים וההסתדרות הציונית. רומה, שהמושג הזה נתברך בנמישות יחרה והוא מספיק כדי מתן במוי לכל דרישה כתיקונו של פנס טמשי או מדומה אשר באיי.

והגמישות הזו היא בעוכרנו, כי מושג הביסוס במשמעותו היסודית והמצומצמת הוא כהיר בתכלית הבחירות ואינו סיביל סתירות. הרחבת התחומים של המושג היא מסוכנת, כי ממנה תוצאות לסירוגי הבנה ואין איש יכול להגדיר מה שבגד שיהו הכנים באותה שעה בסוד המושג הזה. מבחינה טריטוריונית צריכה אפוא מלה זו להתגרש כליל או לשמש הגררה מדויקת ביחס לישובים של קרן היסיד, בעוד ששאר הדברים הנכללים כיום בתוכו צריך להיות נקראים בשם הקנת המשק באיי.

אם איי באה ושואלת: מה העשו למשבר ועבר מן העולם? הרי אין התשובה הניחנת היום מפי הגולה קרויה תשובה. הקנת המשק באיי — היא בלי ספק מפעל העתיד להכשף ימים רבים מאד. שנים על שנים תנקופנה עד שהתקנה הזו תתן אח אוחותיה בנוכה, אם בכלל יש להניה, כי הכנסות קהילתיות בה במדה מרובה. באיי הדינשו באר היטב-ובצדק — כי הרחבת הסוכנות, עד כמה שתבוא לידי גמר, אינה פותרת אוהנו מדאנה תכופה לשבירת-המשבר ומליק-בידציה של חוסר-העבודה ואותו הדין בנוגע לתקנת המשק באיי. נניח כי חסירי התקנה הזו יצליחו למלא אחרי כל משאלויהם: יבחרו באכסקוטיבה חדשה בתאנטורופיה שלא נדרר-הרגיל ושתהא מוכשרת לתקן מיר את כל המעוות — אולם חוששני-כי גם היא תהנש במאורע, שאפשר לחזות את בואו מראש, גם האכסקוטיבה החדשה תחסד את האמצעים הנדרלים, כי הלא רק עם הנשמתי-ההקנה הדרושה ועם פרסוס-העיבדא, כי איי זכתה להנהלה משופרא רשופרי — רק או הגרלה הכנסת-הקרנות, האכסקוטיבה החדשה תהא נחונה שלשה חדשים אחרי בחירתה באותו המצב, שנמצאת בו האכסקוטיבה הנוכחית: המורים והפקידים יצבאו לפתחה ויבקשו את פרעון-החובות, המנעים להם, הישור בים ירשו את תקציביהם, מחוסרי-עבודה יתבעו עבודה או סיוע והאכסקוטיבה לא העצור כוח למלא אחרי הדרושות האלה, ואו יוברגם בהחלט, כי עמדתה הרפוסה של ההנהלה הציונית הנוכחית, מלבד, כמובן, מומנטים אחרים — נובעת בראש וראשונה מתוך אי יכולתה למלא אחרי התחייבויותיה הכספיות. הנהלה, שאין לאל ידה למלא אחרי התחייבויותיה הרגילות, בפרס כשהתחייבויות האלה מכוונות למפעל-בנין נדור — אינה יכולה לרכוש לעצמה כל אכטורופיה. אילו נטצאו בקרב ההסתדרות הציונית נאונים אחדים, והם היו נכנסים בעובי הקורה של עבודת ההנהלה הציונית בתנאים הכספיים הנוכחיים — חוק עלינו, כי כעבור חדשים אחדים נוריד לממיון אח כל הכבור וההערצה שרננו רוחשים לנאונים ונמצא, שאנשי-מעשה חשובים יגבזו לריק את מיטבי-כוחותיהם, מחוסרי-האמצעים הדרושים, אין אנו קובעים גזה את עמדתנו כלפי שאלת-הריפורמה של הנהלתנו ונחיצותה, אולם רצוננו להוציא מלבם של אנשי הגולה את המעוות הסוכנת המניהראת האפשרות של תיקון-הנהלה בלי תקציבים מספיקים. לא חדשה היא עמנו הכרה זו, אולם חידושה לא פג וגם היום עומדת כמרכזי דפרובי-

לימות שלנו שאלת האמצעים הכספיים ורכישתם ובלעדיהם אין שאר התיקונם עשויים להחנשם. רומה, שהננו נמצאים בתוך מענל קסמים, איי יוצאת ומכרות: יתר כסף — והנוכה עונה לעופחה: אין כסף לפני הריפורמה של ההנהלה, באה שוג איי ופייעת: תנאי מוקדם לריפורמה זו היא הבראה כספית! מהו המיצא מאותו מענל הקסמים? אין, כמובן, כל שחר להחליט בשעת הקונגרס על תקציב רמיוני ולזכות בו אח עוברי קהיל, שידרשו אותו הלכה למעשה, אם אלה האחרונים מודיעים מפורשות, כי אין הדבר נדרר האפשרות, שומה עלינו ללמוד באיי, כי לא יתכן לקבוע תקציב המותאם לכל צרכי איי ויש למצוא את שבי-הבנים שבין הצורך ובין האפשרות. לא יתכן לראות בקהיל מקור לא אכוב המחויב לספק כד דרישה ודרישה הנראית הוגנת וחשיבה בעיני קבוצה זו או אחרת בקונגרס. מן הנמ-נעות להפיל על הקונגרס הפקידים שכ ממשרה, בה בשעה שהממשלה שוקטת על מרית-כספיה ואנחנו חסרים את האמצעים ההכרחיים. וסוסי — וכאן הננו מודמנים לפונדק אחד עם החסידים לתקן-הנהלה — אסור תכלית אסור, כי במסודותינו המרכזיים או בהסתדרויותינו הארציות (משרדי-הקרנית וכדומה בכלל זה) ישב אף סקיר אחר המקבל במש-כורת פרופסה נוספת על האפשרות הני-חנת לכך בתוך המצב הכלכלי הקיים באיי. מה יש מקום להבראת-ההנהלה העשויה להפחית במדה ניכרת את הוצר-איתנו ולבצר את מעמדנו הכספי. הקונגרס חייב לקבוע דגות-משכורת מסיימות. בהתאם לתנאי הארצות השונות ובתוספת מפורשת, המחייבת לא רק את איי כלבד ולא רק את האכסקוטיבה, אלא גם כל הכתירות ארצית, כל ועד של קהיל וקקיל, כל סקיר של בנק, התביעה הנו נשמעת משכבר מפי חלקים ידועים בישוב, אולם לצערנו מפרוים עליה בנוסח העשוי להרבות גזה מחנה המתנגדים לה. אולי הפקידות הציונית נוסה מיועדת לשמש פעם דונסה של מסירות הוציאה, שהיתה משפיעה לטובה לא רק בבחינה מסורית אלא גם בבחינה חמריה.

אם האמרת-הכנסות של הקרנות הלאומיות איננה כיום בנדרר-האפשרות יש לאחזו בדרכים אחרות ובעיקר צריך לקצץ בהוצאות קיצוץ דיקאלי. הקינד נרם סחויב לרכו את כל פעולתו בכמה ענפים מכריעים, לדעתנו בענפי העבודה והקלאות. צריך לנסות ביחר שאת ולהמציא בשכיל שאר הענפים מקרות כספיים אחרים, בעיקר יש לדרוש מאת הממשלה נפילת האחיות להוצאת החנוך והבריאות, מעמדה זו לא נרדע אחרנית, אפילו אם נהא אנוסים לסגור בית ספר אחר ומשנהו, כאשר נאמין שאין להמשך את המצב הקיים ויהי מה. הקינרם הקרוב חייב לדרוש את רכונת-הפעולה הציונית בענפים עיקריים מעטים ואת צמצום-האפראט הציוני והוולונו, רק עם הנשמתי-הדרושות ראלה נסתת נשר בין דרישתה של איי לשביר רתי-המשבר ובין תביעתה של הגולה לתקנת-הנהלה.

פריץ לוינשטיין